

GEORGES DUBY:

Nő a középkorban.

Budapest, 2000, Corvina Könyvkiadó.

Aquitaniai Eleonora híres-hírhedt szexuális étvágyáról. Számításból, dinasztikus érdekből, kedvtelésből. Mindenki tud róla. Elfogadják, vagy csak elnézik? 700 év után nehéz megállapítani, főleg, hogy írásos emlékeknek igencsak híján vagyunk.

Helo se. Szerelmes, viszontszeretik, átadja magát a testiségnek mint a szerelem beteljesülésének. Nem akar a szó köznapiközépkori értelmében feleség lenni, ahogy ő maga mondja, Abélard szajhája akar maradni, aki a szerelem miatt szeret. Belekényszerítik egy házasságba, miután születik egy fia. Le kell mosni a szegényfoltot. Abélard kolostorba zárja, ő maga is szerzetesnek megy, s a megtisztulás utolsó fázisaként kasztrálják, így megszabadul a bűn forrásától: a nőtől.

A nő kezdetektől fogva minden rossz okozója, a csábító gonosz. Megszabadulsz a vágytól, megszabadulsz a nőtől, megszabadulsz a gonosztól, megszabadulsz a bűntől, megszabadulsz a kárhozattól, tiéd a paradicsom, a kasztrálás jó!

A könyv első részében Duby hat nő életét, hatását, életkörülményeit, ezzel együtt az adott kor nőkről alkotott véleményét, a nő szerepét mutatja be rendkívül körültekintően, bár sajnálatos módon csak a francia nőket, illetve francia vonatkozásban. Törekszik arra, hogy viselkedésük, az önmagukról, a világról, a férfiakról alkotott felfogásuk néhány vonására fényt derítsen. De minden korabeli szó, amit a nőknek tulajdonítanak, férfiak tollából származik...

Az 1180-as évekre tehető az az időszak, amikor a nők helyzete némileg javulásnak indult, amikor a férfiak kezdték őket ember-számba venni, olykor kikérték véleményü-

ket, nagyobb szabadságot biztosítottak számukra, és igyekeztek ápolni bennük azokat a különleges képességeket, amelyek a természetfelettil rokonítják őket. Duby ezt tartja vizsgálati legszembetűnőbb eredményének.

A második rész az ősök emlékezete. A nemesasszonyok társadalmi helyzete, életkörülményei. A helyes női magatartás: csak a lovagok udvarlását fogadhatják, akik kötelesek voltak velük az udvarban kialakult rituáléknak megfelelően viselkedni. A nők természetből fogva gyengék, ezért különösképpen védeni kell őket. Csak férfikísérettel hagyhatják el a házat, különben szabad prédává válnak. Ilyen volt az a lány is, akit a vadász megerőszakolt: „Mit csinált egyedül az erdőben?” Prostituált volt? Vagy talán tündér? Mindenesetre szerencsétlen. A nő könnyű zsákmány, könnyű cseveggéssel el lehet szédíteni, de épp ezért csapdát jelent, amelyben elbukik a férfi, akit bájaival elcsábít. Minden férfinak a csábító nő az öröm forrása és a kárhozattal okozója.

A 12. században a papok és a lovagok azt várták a nemesasszonyoktól, hogy miután engedelmes lányok, kegyes feleségek, termékeny anyák voltak, öregségükben vallásos buzgalmukkal, szigorú önmegtagadással éljenek. Ez volt az utolsó ajándék annak, aki egészen fiatalon megejtette őket, akinek valóságossága az ő példájukon vált buzgóbbá. Igaz, hogy férjük uralma alatt álltak, de ezek a férfiak különös hatalommal ruházták fel, félték őket.

A 12. században a nyugati egyház végre már komolyan számolt a nőkkel is, akik elhagyatottnak érezték magukat, azt sérelmezték, hogy nem kapnak elég segítséget az üdvösséghez vezető úton. Persze az egyházi főméltóságok felismerték, hogy a nőkkel is foglalkozni kell, el kell őket téríteni a gonosztól. Az egyházi vezetés azonban ezt nem nézte jó szemmel, s csalódottságában sok

asszony fordult az eretnek szekták felé; sürgetővé vált visszatérítésük. A papok ettől kezdve gyakrabban beszéltek róluk, némelyikük még szóba is állt velük, sőt olykor meg is hallgatta őket.

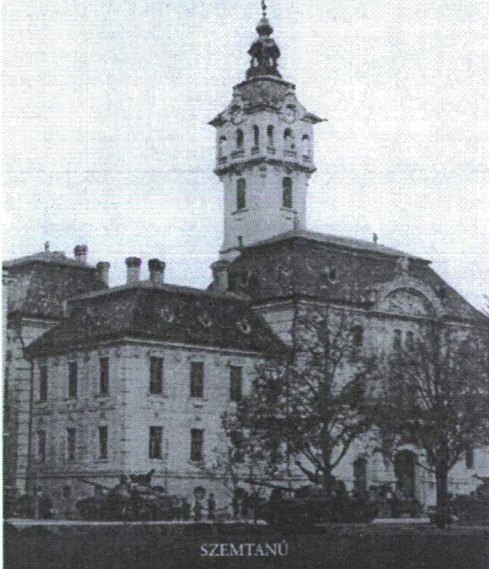
A harmadik fejezet: Éva és a papok, vagyis a NŐ mint olyan, az eredendő bűn forrása. A nő három fő bűne: a lustaság, a makrancosság férjükkel szemben és a paráznaság. A természet mély szakadékkal választotta el a két különálló fajt, a férfit és a nőt. E szakadék mentén könnyörtelen harc frontvonalra húzódik. Az ostromot a nők indítják, előrántván a nők alattomos fegyverét. Mindamellet a papok, akiknek maguknak is nehezükre esett vágyaik elfojtása, a rossz gyökerének, a kicsapongások forrásának a zabo-

látlan érzékiséget tekintették, amely szerintük természeténél fogva tüzei a nőket.

„Csak árnyjáték az, ami az írásos emlékekből pislákol. Arra hagyatkozom, amit azok mondanak. Igazat beszélnek-e vagy sem, én azzal keveset törődöm. Az én számomra az a fontos, hogy milyen képet festenek hősnőmről és általában a nőkről: hogy milyen képe volt a szerzőnek róluk, és milyent akart a hallgatói szeme elé festeni. Az ilyen képben az élő valóság elkerülhetetlenül kancsallá torzul, mégpedig két okból. Az egyik az, hogy a szóban forgó kor írásos emlékei egytől egyig publikálásra szánt hivatalos iratok; a másik az, hogy férfiak írták őket.” – Georges Duby

MOLNÁR ERZSÉBET

PERBÍRÓ JÓZSEF
1956 Szegeden
emlékeimben

SZEMTANÚ

Megjelent!

Perbíró József
1956 Szegeden – emlékeimben
(Életrajzi írások)

Perbíró József a Szegedi Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Karának dékánhelyettese volt. Mint levezető elnök részt vett a MEFESZ alakuló ülésén. A kötet a forradalmi Szeged polgármestere (a Városi Forradalmi Nemzeti Bizottság elnöke) életrajzi írásainak második, bővített, javított, fotó- és dokumentummelléklettel ellátott, reprezentatív formátumba szerkesztett kiadása.

A Belvedere Meridionale Alapítvány hírei

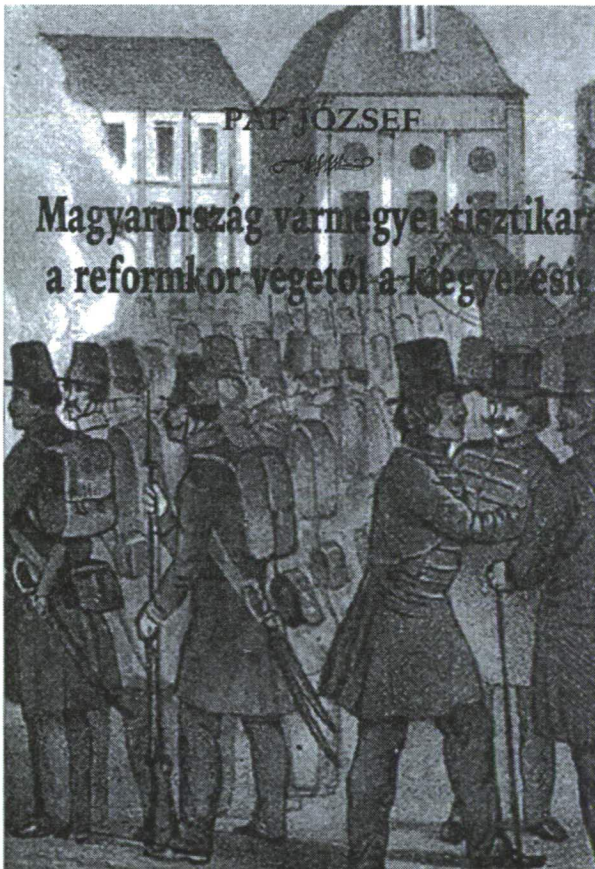
2003/3.

Az alapítvány október 16–17-én vendégül látta Szegeden Kiss Tamást, a MEFESZ egykori alapítóját és vezetőjét, az alapítvány által megjelentetett *Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége* című könyv szerzőjét. A jeles személyiség ünnepi beszédet mondott az alapítvány által szervezett október 16-i koszorúzáson, amely után a szegedi hallgatók és történész-hallgatók szervezetei helyezték el az emlékezés koszorúit a BTK épületének falán tavaly kihelyezett emléktáblánál. Október 30-án a Sík Sándor Könyvesboltban nagy sikerű könyvbemutató volt. Zakar Péter *Az Esztergomi egyházmegye 1848/49-ben* című kötetéről mint házigazda Pelyach István beszélgetett. Szeptemberben jelent meg Pap József *Magyarország vármegyei tisztkara a reformkor végétől a kiegyezésig* című könyve, melyet igen nagy érdeklődés előzött meg. Hiánypótló művet jelentetett meg szeptember közepén az alapítvány. Barbara Stalder, Andy Furlong és Anthony Azzopardi munkáját (*Sebezhető Ifjúság*) Jancsák Csaba szerkesztette köteté. Előkészítés alatt álló kötetekről tájékoztatta az Alapítvány kuratóriumát Kiss Gábor Ferenc főszerkesztő. A karácsonyi vizsgaidőszakig tervezett kiadások T. Horváth Ágnes *Az ókori kelet*, valamint *Őskor* című kötetei, melyek a Belvedere Jegyzetek című – most induló – sorozatában jelennek meg, továbbá Gábor Kálmán *Ifjúság és globalizáció*, illetve *Ifjúsági Korszakváltás – Ifjúság az új évezredben* című kötetei, melyek az Ifjúsági korszakváltás sorozat darabjai lesznek. Az Alapítvány szakpályázatainak (oral history, visszaemlékezések gyűjtése, egyetemtörténet, hallgatói mozgalom története, helytörténetkutatás, ifjúságszociológia) és céltámogatási projektjének nyertesei: Ábrahám Márta, Alattyányi István, Asztrics Andrea, Bábiczki Boglárka, Baki Zsombor, Bakos Éva Boglárka, Balázs László György, Balog Iván, Becskei Csaba, Bém Szilvia, Bihari Edina, Bíró Zsuzsanna, Bocsi Veronika, Bodnár Brigitta, Bói Krisztina, Bors Enikő, Brada Hedvig, Cúth Csaba, Danka Balázs, Debreczeni Dóra, Dederá János, Dobai Barna, Dobák Judit, Dolmány Viktor, Dorn Tibor Dávid, Dózsa Tünde, Drozdik Julianna, Dudik Éva, Egyed Anita, Erhardt Ágoston, Erőss Emőke, Fazekas Szabolcs, Fekete Szilvia, Fekete Zsuzsanna, Ficzek Andrea, Filep Bálint, Földvári Ágnes, Gábor Kálmán, Gergely Orsolya, Gombos Gergely, Grépály András, Haág Zalán, Habik Anna, Harazin Katalin, Hargima Nándor, Havasi Mónika, Horváth Mariana, Joó Györgyi, Józsa István Gergő, Juhász Attila, Juhász Emese, Kabai Gergely, Kabai Imre, Kabai Márk, Kádár Ildikó, Kalocsai Janka, Kassa Melinda, Kékesi Márk Zoltán, Kékkő Orsolya, Kenyhercz Ákos, Kertes István, Kisgyörgy Eszter, Kiss Diána, Kiss Györgyi, Knauz Péter, Knoch László, Kóródi Ágnes, Kóródi Márta, Korponay Bereniké, Kozik Tamás, Kóvágó Dóra, Krekó Péter, Laposnyik Ildikó, Lengyel József, Lőrincz Andrea, Löwy Gábor, Magyar Péter, Major Virág, Majorszki András, Matiscsák Attila, Meilinger Zita, Milotay Orsolya, Molnár Andrea, Molnár Illés, Molnár Kata, Murinkó Lívia, Nagy Judit, Nagy László, Nagy Tünde, Nagygyörgy Anita, Németh János, Oltványi Zsolt, Orosz Richárd, Osgyáni Gábor, Oskó Ildikó, Palkó Tamás Attila, Pató Erika, Patocskai Anna Tünde, Pogár László, Posta Gabriella, Puskás Zsuzsanna, Rédey-Nagy Csaba, Rév Mátyás,

Salát Janka, Salga Martin, Sápi Norbert Csaba, Sárosi Melinda, Schmidt Attila, Sebők Tímea, Simonka Livia, Szakács Judit, Szász Péter, Székely Anna, Széphelyi Frankl Júlia, Szilágyi Sándor, Szilvássy Zsuzsa, Szitár Tünde, Szkalák Attila, Szokoli Ákos, Szőke Viktor, Szöllősy Gábor, Sztancsik Richárd, Tarnay István, Tímár Krisztina, Tisza Enikő, Tomasz Gábor, Tóth Ágnes, Tóth András, Tóth Bernadett Imola, Tóth Ferenc Zsolt, Tóth Gábor, Tóth Márton, Tóth Vanda, Török-Székely Györgyi, Turchányi Anna, Újvárosi Zita, Vadász László, Vécsi Bernadett, Vesmás Bence, Vida Imre, Zombori Flóra, Zsák Róbert, Zsiros Mária voltak. Az Alapítvány ez év októberében ismét megrendezte a Belvedere Kupát, melynek főszervezői tisztségét Döbör András főiskolai tanársegéd vállalta. Megújult az Alapítvány honlapja (www.belvedere.meridionale.hu). A honlapot Szuperák Attila, Szabó Erik és Kiri István gondozza. Az alapítvány működésének főtámogatói 2003. harmadik negyedévéig: Oktatási Minisztérium, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Miniszterelnöki Hivatal Civil Kapcsolatok Főosztálya, Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium, Mobilitás Ifjúsági Szolgálat, Magyar Könyv Alapítvány, Alapítvány a Magyar Felsőoktatásért és Kutatásért, Szegedért Alapítvány, SZTE Hallgatói Önkormányzat, Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar és a JGYTF Hallgatói Önkormányzata és az EMKE Kft. voltak.

**M
E
G
J
E
L
E
N
T
!**

A nemzetiségi kérdés Kossuth és kortársai szemében

BELVEDERE
Kiskönyvtár 15.

ZAKAR PÉTER

„Hazám sorsa
az én sorsom”

*Az Esztergomi Érsekség
1848/49-ben*